

Datum

25 oktober 2019

Geachte woordvoerders economie,

U heeft op 31 oktober een algemeen overleg over Aanbesteden. Graag geven wij u het standpunt van gemeenten mee op de punten 'Vervolg Beter Aanbesteden' en 'Rechtsbescherming'.

Inleiding

De overheid besteedt jaarlijks voor zo'n 73 miljard euro aan. Gemeenten nemen hiervan ruim 25 miljard voor hun rekening. Dat geld moet goed besteed, want gemeenten hebben veel taken, zoals jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning maar ook de energietransitie en de bouwopgave, die hard groeien. Daarnaast willen gemeenten met hun inkoop bijdragen aan maatschappelijke doelen als CO₂-neutraal, biobased en social return. Met hun inkoopvolume kunnen gemeenten het verschil maken.

Dit vraagt om drie dingen:

Een optimale samenwerking met ondernemers: zonder de innovatiekracht van de markt kunnen gemeenten hun ambities namelijk niet waarmaken; 2. Professioneel opdrachtgeverschap: 'Een opdrachtgever is professioneel als hij een bewuste, expliciete keuze maakt voor de wijze waarop hij wil samenwerken met de markt en die keuze vervolgens op alle niveaus inbedt in zijn organisatie.'^[1], en 3. Dejuridisering van het aanbesteden: focus op betere communicatie met ondernemers i.p.v. op naleving regels.

Vervolg Beter Aanbesteden

De Actieagenda Beter Aanbesteden heeft concrete producten opgeleverd voor verbetering van de aanbestedingspraktijk. Samen met gemeenten en de andere betrokken organisaties willen we kijken hoe deze verder in de praktijk in te bedden. Aanbesteders en ondernemers zien dat ze meer en beter met elkaar kunnen communiceren. We willen een continue dialoog tussen ondernemers en aanbesteders bevorderen. Meer contact zorgt voor meer begrip en kennis over en weer, en betere bestekken én inschrijvingen. Daarnaast willen we met alle overheden werken aan het professionaliseren van het publiek opdrachtgeverschap. Bewuste keuzes voor de manieren waarop overheden met ondernemers samenwerken, en voor de interne organisatie die dat vraagt.

Rechtsbescherming

Gemeenten hebben veel belang bij een goedlopende aanbestedingspraktijk. Gemeenten hechten aan een goede verstandhouding met ondernemers en het MKB in het bijzonder. Zonder ondernemers kunnen gemeenten hun vele klussen niet klaren. Gemeenten vinden het dan ook belangrijk dat ondernemers met vragen en klachten over aanbestedingen goed terecht kunnen. De aanbestedingspraktijk is de afgelopen decennia helaas in vergaande mate gejuridiseerd. Dat belemmert een goede verstandhouding tussen ondernemers en aanbesteders. Een over-focus op naleving van de regels gaat ten koste van aandacht voor een betere communicatie met ondernemers. De voorstellen die voorliggen versterken dat alleen maar.

We zien geen rol voor de Commissie van Aanbestedingsexperts als klachteninstantie in tweede aanleg tijdens de aanbestedingsprocedure. Uiteraard maakt een adequate klachtenafhandeling deel uit van een professionele procedure. Maar klachtenafhandeling moet naast onafhankelijk ook laagdrempelig en vooral snel zijn. Dat is dus lokaal of regionaal. We denken graag mee over de nadere invulling.

Het verplicht stilleggen van een aanbestedingsprocedure wanneer de Commissie van Aanbestedingsexperts een klacht in behandeling heeft genomen raden we sterk af. Het leidt tot forse vertraging van de aanbestedingsprocedure en werkt strategisch klagen in de hand. Gezien het jaarlijkse lage aantal toegewezen klachten zou deze maatregel buitenproportioneel zijn.

Gemeenten stellen voor dat de Commissie van Aanbestedingsexperts de functie van Ombudsman voor aanbestedingszaken vervult. De Commissie van Aanbestedingsexperts heeft in brede kring aanzien verworven met haar gedegen adviezen en is dus geknipt voor een ombudsfunctie. Overheden zijn er gevoelig voor als ze publiekelijk op de vingers worden getikt. Adviezen van de Commissie van Aanbestedingsexperts kunnen zo bijdragen aan betere aanbestedingsprocedures en minder klachten.

Wat ondernemers en aanbesteders wél nodig hebben en wij hen in steunen, is een verdere professionalisering van de aanbestedingspraktijk. Een vervolg op 'Beter Aanbesteden' juichen we daarom toe. Samen met onder meer VNO-NCW/MKB-Nederland, UvW en IPO en gesteund door de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat zetten we ons daar graag voor in.